

АНОТАЦІЯ

Нищук Є. М. Особливості створення сценічного образу в моновиставі на основі поліродового літературного матеріалу. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво». – Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, Міністерство культури та інформаційної політики України, Київ, 2024.

Зміст анотації. **Актуальність** наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту полягає в тому, що в ньому **вперше** проаналізовано комплекс психофізіологічних трансформацій актора в системі роботи з поліродовим літературним матеріалом, який виконує важливу функцію в моновиставі, динамізуючи драматичний план, формуючи катарсичні переживання у глядачів, глибше занурюючи їх до створених під час вистави образних структур. Визначено, що поліродовий матеріал дає можливість поєднати драматичну напруженість і ліричну медитативність, залучаючи глядача через залучені до матеріалу літературні тексти до реконструйованої епохи й феноменології персонажів.

Мета дослідження – схарактеризувати моделі взаємодії актора з поліродовим літературним матеріалом у моновиставі, визначивши форми психоемоційних переходів і трансформацій і окресливши функції поліродового матеріалу у формуванні сценічних образів моновистави.

Методи дослідження: герменевтичний, інтертекстуальний, структурно-семіотичний, метод власної інтроспекції стосовно акторської гри екзистенційних часопросторах моновистави, підходи компаративістики, зокрема форми інтермедіального аналізу. Дослідження рецепції поезії в театральних постановках є важливим завданням сучасної компаративістики, яка вивчає різні моделі й форми відтворення та трансформації матеріалу з одного виду мистецтва в іншому.

Наукова новизна обґрунтування полягає у виявленні й окресленні форм репрезентації поліродового літературного матеріалу в моновиставі. Визначено, що цей жанр дає можливість мобільно залучити до вже створених наративів важливі компоненти, які зокрема в умовах війни посилюють дискурс спротиву й зумовлюють рецепцію сценічного матеріалу в комбатантській парадигмі.

У першому розділі окреслено теоретико-методологічні засади осмислення проблематики поліродової взаємодії в річищі сучасної моновистави й театрального дискурсу загалом. Виокремлено ключові ідейно-мотивні, пластичні й образні проблемні кола, які визначають специфіку жанрових модифікацій моновистави в сучасному театрознавстві.

У другому розділі розвинуто теоретичні підходи до вивчення художнього й образного виміру моновистав. Проаналізовано різні мистецькі періоди в історії сучасного театру, зокрема ті театральні події, які стали важливим майданчиком для популяризації моновистави як жанру.

У третьому розділі досліджено залученість автора наукового обґрунтування в якості актора в моновиставах до системи психоемоційних конфігурацій, що виникають під час роботи з поліродовим матеріалом у мистецькому проєкті.

Зазначений теоретичний і методологічний підхід набуває особливої значущості та актуальності в сучасних мистецтвознавчих працях, у яких ідеться про роботу з матеріалом, що реконструює певні (культурно-історичні періоди) віхи минулого в діахронічній парадигмі або ж реконструює життєвий і творчий шлях видатних постатей минулого, котрі мали складну амплітуду взаємодії з владою, з політичними особливостями своєї доби тощо.

Наукове обґрунтування складається з дослідницької та творчо-мистецької складових, причому варто наголосити, що автор роботи – професійний актор Національного драматичного театру ім. І. Франка, народний артист України, а сьогодні ще й воїн ЗСУ, – окреслив вектори власної взаємодії з літературним матеріалом різної природи, зокрема

аналізуючи форми контактування з поліродовим літературним субстратом. Зазначений ракурс наукової проблеми досі не був об'єктом дослідження.

Розроблена й публічно представлена наукова праця на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва має наукову значущість та цінність для акторів і режисерів, а також для науково-педагогічної спільноти, яка працює з жанром моновистави, аналізуючи трансформаційну динаміку цього жанру й способи репрезентації в ньому поліродової взаємодії. Дослідження є внеском у вивчення сучасного театрального ландшафту в Україні, зокрема в аспекті роботи актора в системі взаємодії з поліродовим літературним матеріалом, який має художню природу й постає формою інтертекстуалізації художнього простору, поглибленого розкриття рухомих образних структур, із якими взаємодіє актор і які реєструє глядач. Ліричний і епічний первні, залучені до драматичного простору моновистав, розкривають нові грані жанрової природи моновистави, що набуває особливої соціокультурної значущості й постає тим феноменом, яке має значні перспективи для подальшого розвитку в Україні.

Наукове обґрунтування складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Ключові слова: *моновистава, поліродовий літературний матеріал, дискурс війни, наратив спротиву, колоніалізм, мотив відродження (відновлення), сучасний український театр.*

SUMMARY

Nyschuk Ye. M. – Peculiarities of Creating a Stage Image in Monoperformance Based on a Polygeneric Literary Material. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

Scientific justification of a creative art project for obtaining the degree of Doctor of Arts in the specialty 026 “Performing Arts” (field of study 02 “Culture and Arts”). – Kyiv National I. K. Karpenko-Karyi University of Theatre, Cinema and Television, Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine, Kyiv, 2024.

Abstract content. The **relevance** of the research is related to the fact that **for the first time** the scope of psychophysiological transformations of an actor in the system of encountering polygeneric material that has an important function in a monoperformance, dynamizing the dramatic plan, forming cathartic experiences in the audience, immersing them much deeper into the imaginative structures created during the performance, has been analyzed. It is determined that the polygeneric material provides an opportunity to combine dramatic tension and lyrical sophistication, while at the same time engaging the viewer through the literary texts of the reconstructed era incorporated into the material.

The aim of the research study is to characterize the models of the actor's interaction with polygeneric literary material in a monoperformance, determining the forms of psycho-emotional transitions and transformations, outlining the functions of polygeneric material in the formation of figurative structures of a monoperformance.

Research methods: hermeneutic approach, structural-semiotic, intertextual approaches, the method of own introspection in relation to acting in the monoperformance, comparative methods, in particular forms of intermedial analysis, which involves the study of recoding one art form into another. The study of the reception of poetry in plays is an important task of comparative comparative studies that analyse various models and forms of reproduction and transformation of material from one form of art into another.

The scientific novelty of the justification is connected with the established models of identification and delineation of the forms of representation of polygeneric literary material in the monoperformances.

It was found out that this genre makes it possible to involve intensively important components in already created narratives that in the conditions of war strengthen the discourse of resistance and determine the reception of stage material in the combatant paradigm. The specified aspects were explored on the basis of the material of the monoperformances that became the object of analysis in this research.

In the first chapter, it is determined how the socio-cultural and theatre landscape changed under the conditions of a full-scale military invasion of Ukraine in February 2022 and what is the place of the monoperformance as a special dramatic genre.

In the second chapter, the approaches to the study of the artistic and figurative dimension of monoperformances have been discussed. Various artistic periods in the history of contemporary theater have been analyzed, in particular those theatrical events that became an important platform for the popularization of the monoperformance as a genre.

In the third chapter, the involvements of the author of the thesis as an actor in monoperformances to the system of psycho-emotional configurations that arise when working with polygeneric material in the art project “The Birth of Heoric” have been outlined.

The specified theoretical approach acquires special **significance** and **relevance** in contemporary works of art history, which deal with materials that reconstruct certain (cultural-historical periods) milestones of the past in a diachronic paradigm, or reconstructs the life and creative path of outstanding figures of the past, which had a complex amplitude interactions with the authorities, with the political features of their time, etc.

The scientific justification consists of research and creative components, and it is worth emphasizing that the author of the work is a professional actor of I. Franko National Drama Theater, People's Artist of Ukraine, and today also a combatant of the Ukrainian Armed Forces, – outlined the vectors of his own interaction with literary material of various natures, in particular, analyzing the forms of contact with the polygeneric literary substrate. This aspect of the scientific problem has not yet been the object of research.

The scientific work developed and publicly presented for obtaining the scientific degree of doctor of art can demonstrate interest in the scientific and pedagogical community; it is a constructive visual confirmation in mastering directorial methods of creating monoperformances. The research is a contribution

to the study of the contemporary theatrical landscape in Ukraine, in particular, in the aspect of the actor's work in the system of interaction with polygeneric literary material, which has an artistic nature and appears as a form of intertextualization of the artistic space, in-depth disclosure of the moving image structures with which the actors interact and which the audience receives. Lyrical and epic discourses involved in the dramatic space of monologues, reveal new facets of the genre nature of the genre, which acquires special socio-cultural significance and appears as a phenomenon that has significant prospects for further development in Ukraine.

The work consists of the introduction, three sections, conclusions, the list of references and appendices.

Keywords: monopformance, polygeneric literary material, war discourse, narrative resistance, colonialism, the motive of revival (restoration), contemporary Ukrainian theatre.